

**ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ**

Олена Пчілка – берегиня української нації
*(до 165-річчя від дня народження української письменниці,
педагога, етнографа й фольклориста)*

Рекомендаційний бібліографічний список літератури

***Укладач: О. А. Дікунова,
зав. інформаційно-бібліографічного відділу***

**Кривий Ріг
2014**

**Бажання ясне – мислити, творити,
Живиться силою думок цілющих
І правду й боротьбу благословити!**
Олена Пчілка

Олена Пчілка
(Ольга Петрівна Косач – Драгоманова)
(17 липня 1849 – 4 жовтня 1930)

українська письменниця, драматург, публіцист, педагог, громадська і культурна діячка, перекладачка, етнограф, фольклорист, член-кореспондент Всеукраїнської академії наук; мати Лесі Українки, сестра Михайла Драгоманова.

Народилася Олена Пчілка в містечку Гадяч на Полтавщині в родині поміщика Петра Драгоманова. Початкову освіту отримала вдома. Батьки прищепили їй любов до літератури, до української народної творчості. В 1866 р. закінчила Київський зразковий пансіон шляхетних дівчат. 1868 р. одружилась з Петром Косачем і разом з ним виїхала на Волинь у містечко Звягель (нині Новоград-Волинський), де й почала збирати та записувати народні пісні, обряди, звичаї. 25 лютого 1871 р. тут народилася дочка Лариса, яка ввійшла в світову літературу як Леся Українка. Два сини й чотири дочки виростила сім'я Косачів. З гордістю і вдячністю Леся Українка називала свою матір найкращою, найрозумнішою, найталановитішою жінкою світового рівня.

Свій творчий шлях Олена Пчілка розпочала з перекладів поетичних творів Пушкіна й Лермонтова. 1876 р. у Києві видано її першу книжку «Український народний орнамент», яка принесла Олені Пчілці славу першого в Україні знавця народного ужиткового мистецтва; в 1881 р. побачила світ збірка перекладів творів М. Гоголя, О. Пушкіна та М. Лермонтова «Українським дітям». Олена Пчілка видала своїм коштом «Співомовки» С. Руданського (1880 р.). З 1883 р. почала друкувати вірші та оповідання у львівському журналі «Зоря». Перша збірка поезій - «Думки-мережанки» (1886). Брала активну участь у жіночому русі, в 1887 р. разом з Наталією Кобринською видала у Львові альманах «Перший Вінок».

У 1890-х рр. Олена Пчілка мешкала у Києві, у 1906-1914 роках була видавцем журналу «Рідний Край» з додатком «Молода Україна» (1908-1914). Національні й соціальні мотиви становили основний зміст творів Олени Пчілки, в яких вона виступала проти денационалізації, русифікації, проти національного і політичного гноблення, проти чужої школи з її бездушністю та формалізмом.

«Українства» і «українофільства» не прощав Олені Пчілці ні царський уряд (родина письменниці знаходилася під негласним наглядом поліції), ні караючий меч диктатури пролетаріату - у 1920 р. за антибільшовицькі виступи була заарештована в Гадячі, але

невдовзі була звільнена: надто одіозною і авторитетною була постать відомої письменниці і громадської діячки, матері Лесі Українки. Після звільнення виїхала в Могилів-Подільський, де перебувала до 1924 р., а відтоді до смерті жила в Києві, працюючи в комісіях УАН, членом-кореспондентом якої була з 1925 р. В останні роки життя, коли почалися сталінські репресії проти української інтелігенції, Олена Пчілка також зазнала переслідувань.

Померла 4 жовтня 1930 року. Похована в Києві на Байковому цвинтарі.

Упродовж багатьох років творчу спадщину Олени Пчілки було приховано, бо ж згадували її найчастіше тільки як матір Лесі Українки. Титанічна особистість – Олена Пчілка - до кінця не пізнана, не досягнута у всій своїй повноті й до цього часу не видані всі її твори. Справжня українська інтелігентка, одна з найосвіченіших жінок свого часу, вірою й правдою служила поставленій меті – бачити Україну вільною, незалежною.

До кращих творів Олени Пчілки належать: «Світло добра і любови» (1888), «Соловйовий спів» (1889), «За правдою» (1889), «Артишоки» (1907); п'єси «Сужена не огужена» (1881), «Світова річ» (1908).

Ім'я Олени Пчілки займає гідне місце в українській дитячій літературі. Крім численних поезій, казок, оповідей, повістей, написала для дітей багато п'єс: «Весняний ранок Тарасовий» (1914), «Казка Зеленого гаю», «Щасливий день Тарасика Кравченка» (1920), «Скарб», «Мир миром» (1921).

Олені Пчілці належить чимало перекладів і переспівів світової класики: Овідія, А. Міцкевича, О. Пушкіна, Й. В. Гете, Г. К. Андерсена, В. Гюго. Крім того, вона написала низку публіцистичних, літературно-критичних статей і спогадів: «М. П. Старицький» (1904), «Марко Кропивницький як артист і автор» (1910), «Євген Гребінка і його час» (1912), «Микола Лисенко» (1913), «Спогади про Михайла Драгоманова» (1926). Великі її заслуги в сфері дослідження українського фольклору та етнографії.

У рекомендаційному бібліографічному списку представлено інформаційні ресурси з питань творчої спадщини Олени Пчілки: твори письменниці, критичні статті з періодичних видань, з наукових збірників українською і російською мовами (всього 77 джерел). Список складений на основі перегляду електронного каталогу, систематичного каталогу та систематичної картотеки статей Наукової бібліотеки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет». До списку включено також електронні ресурси з посиланням на повні версії статей.

Рекомендаційний список літератури має чотири розділи:

- 1. Художні, літературознавчі та педагогічні твори Олени Пчілки**
- 2. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки**
- 3. Літературна спадщина Олени Пчілки в наукових і науково-методичних дослідженнях**
- 4. Педагогічна спадщина Олени Пчілки в наукових дослідженнях**

Хронологічно охоплено період 1971 – 2013 рр. Розташування за алфавітом прізвищ авторів і назв праць.

Матеріали, представлені в бібліографічному списку, будуть корисними студентам, аспірантам, викладачам, бібліотечним фахівцям.

Розділ 1. Художні, літературознавчі та педагогічні твори Олени Пчілки

1. Пчілка О. Викинуті українці [Електронний ресурс] / Олена Пчілка. – Режим доступу : <http://dath125.livejournal.com/27269.html>

2. 821.161.2.09(075.8)

Х 91 Пчілка О. Волинські спогади. Хустина. Прощання. Перед блакитним морем. Посмертна шана / Олена Пчілка // Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст. : у 3 кн. : навч. посіб. / Н. Гаєвська. – К., 1997. – Кн. 3. – С. 451-455.

3. 821.161.2

П 92 Пчілка О. Годі, діточки, вам спать! Вірші, оповідання, казки, фольклорні записи / Олена Пчілка. – К. : Веселка, 1991. – 334 с.

4. 821.161.2.09

С 73 Пчілка О. З біографії. З «Автобіографії» / Олена Пчілка // Спогади про Лесю Українку / упоряд. А. Костенко. – К., 1971. – С. 79-95.

5. 821.161.2-93.09(075.8)

У 45 Пчілка О. З гринджолками. Безконечна пісня. Журавель та чапля. Збентежена вечеря / Олена Пчілка // Українська дитяча література : хрестоматія : навч. посіб. для ВНЗ / упоряд. І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. – К., 1992. – С. 278-285.

6. 821.161.2

У 45 Пчілка О. Поезії : Волинські спогади. Сонет. Пісні минулого. Хустина. Прощання. Ніяково. Пророк. До кобзаря. Рідне слово / Олена Пчілка // Українська муза : Поетична антологія : у 12 вип. – К., 1993. – Вип. 5. – С. 450-459.

7. Пчілка О. Праця виховальна: доповідь на засіданні Катеринославської «Просвіти» / О. Пчілка // Дивослово. – 1999. – № 6. – С. 56.

8. 821.161.2-93.09(075.8)

У 45 Пчілка О. Снігова баба. Весняні квіти. Метелик. До діточок. Як швидко літо проминуло! Вишеньки-сережки. Котик-мурчик. Зайчатко й хлоп'ятко. Дрібненькі грушки. Миша-городянка і Миша-хуторянка. Сімейка. Хазяйство. Лелека. Дивна хатка. Журавель та чапля / Олена Пчілка // Українська дитяча література : хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. Л. П. Козачок. – К., 2002. – С. 162-173.

9. Пчілка О. Спогади про Михайла Драгоманова [Електронний ресурс] / Олена Пчілка. – Режим доступу : <http://www.ukrstor.com/ukrstor/pcilka-dragomanov.html>

10. 821.161.2

П 92 Пчілка О. Твори [Поезії. Байки. Поетичні переклади та переспіви. Оповідання. П'єси. Спогади та статті] / Олена Пчілка ; упоряд. Н. О. Вишневська. – К. : Дніпро, 1988. – 583 с.

11. 821.161.2

П 92 Пчілка О. Твори / Олена Пчілка ; упоряд. А. Ф. Чернишов. – К. : Дніпро, 1971. – 463 с.

12. 821.161.2.09(075.8)

І 90 Пчілка О. Твори Івана Котляревського / Олена Пчілка // Історія української літературної критики та літературознавства : хрестоматія : навч. посіб. для ВНЗ : у 3 кн. – К., 1998. – Кн. 2. – С. 262-267.

13. 821.161.2.09(075.8)

І 90 Пчілка О. Т. Шевченко й українські поети з народу / Олена Пчілка // Історія української літературної критики та літературознавства : хрестоматія : навч. посіб. для ВНЗ : у 3 кн. – К., 1998. – Кн. 2. – С. 267-269.

14. Пчілка О. Червоні корогви. До зеленого гаю. Пісні минулого. Пророк. Метаморфоза. Переспіви / Олена Пчілка // Дивослово. – 1999. – № 6. – С. 54-56.

Розділ 2. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки

15. Аврахов Г. Олена Пчілка – «людина, що мала виняткове відчуття потреб нації» / Г. Аврахов // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 54-55.

16. Аврахов Г. Олена Пчілка: барви особистості й феномен духу / Г. Аврахов // Дзвін. – 1993. – № 10-12. – С. 140-144.

17. 821.161.2.09(059)

Р 49 Вертій О. Сторінка із життя **Олени Пчілки** / О. Вертій // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2010. – № 2(23). – С. 207-210.

18. 821.161.2.09(075.8)

Х 91 Вишневська Н. Олена Пчілка / Н. Вишневська // Хрестоматія української літератури та літературної критики ХІХ ст. : у 3 кн. : навч. посіб. / Н. Гаєвська. – К., 1997. – Кн. 3. – С. 474-488.

19. Вітренко Р. [Олена Пчілка] – «жінка з роду Драгоманових» / Р. Вітренко // Дивослово. – 1994. – № 9. – С. 62-63.

20. Гажаман Н. Олена Пчілка – образ української жінки / Н. Гажаман // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, колегіумах. – 2009. – № 6. – С. 121-123.

21. Гнатенко В. З історії Волинської Косачиніани [Олена Пчілка і Волинь] / В. Гнатенко // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 55-56.

22. Гуць М. Маловідомі сторінки з життєпису **Олени Пчілки** : (деякі архівні матеріали, пов'язані з відкриттям пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві 1903 року) / М. Гуць // Слово і час. – 2005. – № 10. – С. 58–66.

23. Дражевська Л. Так жила **Олена Пчілка** [Електронний ресурс] / Л. Дражевська. – Режим доступу : <http://ridnaukraina.com/view.aspx?type=news&lang=&nid=240&id=90>

24. Дрофань Л. А. Тарас Шевченко у творчому житті **Олени Пчілки** / Л. А. Дрофань // Українська мова і література в школі. – 1992. – № 7-8. – С. 61-62.

25. Дрофань Л. «І правду й боротьбу благословити» (До 150-річчя від дня народження **Олени Пчілки**) / Л. Дрофань // Дивослово. – 1999. – № 6. – С. 50-54.

26. 821.161.2.09(075.8)

Х 91 Єфремов С. Олена Пчілка (Ольга Петрівна Косач-Драгоманова) / С. Єфремов // Хрестоматія української літератури та літературної критики ХІХ ст. : у 3 кн. : навч. посіб. / Н. Гаєвська. – К., 1997. – Кн. 3. – С. 450.

27. Ігнатенко В. **Олена Пчілка** – людина, що мала виняткове відчуття потреб нації / В. Ігнатенко // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 54-55.

28. Камінчук О. **Олена Пчілка**: аспекти творчої діяльності / О. Камінчук // Слово і час. – 1999. – № 6. – С. 12-18.

29. Кашуба І. Вона [Олена Пчілка] усвідомила мету зросійщення українського народу / І. Кашуба, М. Маланюк // Мандрівець. – 2002. – № 4. – С. 55-59.

30. 821.161.2.09(059)

Р 49 Колкутіна В. Олена Пчілка в рецепції Дмитра Донцова / В. Колкутіна // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2010. – № 1(22). – С. 105-110.

31. 821.161.2.09

К 72 Костенко А. Олена Пчілка. В обіймах народної стихії / А. Костенко // Леся Українка / А. Костенко. – К., 2006. – С. 14-17.

32. Косач-Борисова І. Спогад про **Олену Пчілку** / І. Косач-Борисова // Українська культура. – 1996. – № 1. – С. 27-28.

33. 821.161.2.09

У 45 Кривенко О. А. Невідомі листи **Олени Пчілки** / О. А. Кривенко // Українське літературознавство : наук. зб. – Львів, 1990. – Вип. 55. – С. 113-118.

34. Купрата Н. Національне питання у світоглядній концепції **Олени Пчілки** [Електронний ресурс] / Н. Купрата. – Режим доступу : <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=1409>

35. Матвіїшин В. Родина Косачів-Драгоманових та європейське красне письменство / В. Матвіїшин // Зарубіжна література в школах України. – 2012. – № 5. – С. 15-21.

36. 94(477).07

О-40 Одарченко П. Коли народилася **Олена Пчілка** [з досліджень біографії] / П. Одарченко // Видатні українські діячі : статті, нариси / П. Одарченко. – К., 1999. – С. 258-261.

37. 821.161.2.09

О-40 Одарченко П. Славна дочка українського народу **Олена Пчілка** / П. Одарченко // Українська література : збірник вибраних статей / П. Одарченко. – К., 1995. – С. 46-66.

38. Скрипка Т. Берегиня Роду: **Олена Пчілка** / Т. Скрипка // Початкова школа. – 1996. – № 3. – С. 41-45.

39. 821.161.2.09(059)

Р 49 Танана Р. **Олена Пчілка** на Шевченковій могилі (до 160-річчя від дня народження відомої української письменниці, фольклористки) / Р. Танана // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2009. – № 1(20). – С. 179-183.

40. Тарнавська М. Ювілей **Олени Пчілки** та її англомовний дебют / М. Тарнавська // Сучасність. – 2000. – № 2. – С. 100-109.

41. 371.15(082)

В 54 Титаренко В. П. Науковець-етнограф кінця XIX – початку XX ст. **Олена Пчілка** / В. П. Титаренко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / гол. ред. В.О. Пащенко. – Полтава, 2009. – Вип. 6. – С. 110-113.

42. Третяченко Т. Олена Пчілка і Гадяч (до 160-річчя письменниці) / Т. Третяченко // Слово і час. – 2009. – № 7. – С. 116-120.

43. 821.161.2

П 92 Шабліовський Є. Олена Пчілка / Є. Шабліовський, О. Ставицький // Твори / Олена Пчілка. – К., 1971. – С. 3-26.

44. Шумілова А. Олена Пчілка: світло добра і любові (з архіву видань творів) / А. Шумілова // Вісник книжкової палати. – 2009. – № 12. – С. 32-34.

Розділ 3. Літературна спадщина Олени Пчілки в наукових і науково-методичних дослідженнях

45. Антипчук Н. Журнал «Молода Україна» Олени Пчілки, його ідейно-естетична та виховна цінність / Надія Антипчук // Укр. мова і література в школі. – 2009. – № 6. – С. 39-43.

46. Антипчук Н. Часопис для дітей «Молода Україна» Олени Пчілки / Н. Антипчук // Дивослово. – 2010. – № 6. – С. 39-44.

47. 82-93.09(082)

Л 64 Бартіш С. Міфологема «золотого віку» у поезії для дітей (на матеріалі творчості Олени Пчілки та Крістіана Овербека) / С. Бартіш // Література. Діти. Час : вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. – Рівне, 2013. – Вип. 4. – С. 13-19.

48. Буркалець Н. Шлях у край свій: вивчення оповідання Олени Пчілки «Сосонка» / Н. Буркалець // Урок української. – 2007. – № 1. – С. 35-38.

49. Камінчук О. Образний світ лірики Олени Пчілки / О. Камінчук // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 10. – С. 56-59.

50. Коржова Н. Олена Пчілка – світоч національних ідей: Українська література та історія (бінарний урок), 5 клас / Н. Коржова, О. Манько // Українська мова і література. – 2012. – № 3. – С. 4-7.

51. Купрата Н. Олена Пчілка – перекладач поезії Віктора Гюго / Н. Купрата // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 150-152.

52. Кучеренко О. Олена Пчілка – шевченкознавець і громадський діяч [Електронний ресурс] / О. Кучеренко. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/40178/32>

53. Мержвинська Л. «Недаром звалась **Пчілка** – від Бога трудівниця» (сценарій театралізованої екскурсії по літературно-меморіальному музею Лесі Українки в селі Колодяжному) / Л. Мержвинська // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 9. – С. 65-72.

54. Мікула О. Олена Пчілка про українську вертепну драму / О. Мікула // Київська старовина. – 2010. – № 6. – С. 161-167.

55. 821.161.2.09(059)

Р 49 Мікула О. Інтерпретація фольклорних елементів у поемах **Олени Пчілки** / О. Мікула // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2011. – № 2(25). – С. 150-154.

56. Мікула О. Сліди фольклору у дитячих поезіях, казках та оповіданнях **Олени Пчілки** [Електронний ресурс] / О. Мікула. – Режим доступу : <http://philology.knu.ua/files/library/folklore/34/38.pdf>

57. Мороз Л. Ідейні акценти драматургії **Олени Пчілки** / Л. Мороз // Українська література в загальноосвітній школі. – 2012. – № 10. – С. 13-14.

58. 821.161.2.09

О-40 Одарченко П. Олена Пчілка як дитяча письменниця / П. Одарченко // Українознавчі спостереження й фрагменти: статті, рецензії, спогади / П. Одарченко. – К., 2002. – С. 33-40.

59. 811.161(082)

С 92 Павлишин О. Художня специфіка повісті **Олени Пчілки** «Товаришки» / О. Павлишин // Східнослов'янська філологія: здобутки і перспективи : зб. матеріалів Всеукраїнської студ. наук. конференції / відп. ред.: О. І. Гамалі, Н. М. Малюга. – Кривий Ріг, 2001. – С. 20-22.

60. Подлєсна В. Ф. Казки **Олени Пчілки**: аспекти гендерної інтерпретації [Електронний ресурс] / В. Ф. Подлєсна. – Режим доступу : http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2009/fil_2009_2/048-52.pdf

61. 82-93.09(082)

Л 64 Семенко С. **Олена Пчілка** як один із творців дитячої публіцистики початку ХХ століття / С. Семенко // Література. Діти. Час : вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. – Рівне, 2013. – Вип. 4. – С. 144-147.

62. 801.81.161.2(082)

Л 64 Спатар І. Творчість Елізи Ожешко у літературно-критичній рецепції **Олени Пчілки** / І. Спатар // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / ред. кол.: Г.Ф. Семенюк, А.В. Козлов та ін. – К., 2008. – Вип. 31, ч. 2. – С. 673-682.

63. 821.161.2.09(059)

Р 49 Степаненко Н. «Тарас Шевченко є наш дорогий скарб, є коштовний самоцвіт український» (про працю **Олени Пчілки** «Український національний скарб: історично-літературний дослід» у «Рідному Краї») / Н. Степаненко // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2003. – № 2(9). – С. 219-222.

64. Тетеріна О. Олена Пчілка: роль художнього перекладу в розвитку української літератури / О. Тетеріна // Дивослово. – 2013. – № 10. – С. 61-64.

65. Швець А. «Прихильниця Ваша від усього серця» (Ольга Франко і **Олена Пчілка**: життєтворча історія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/faculty/Philol/www/ukr_literaturoznavstvo/76_2012/76_2013_5SHVETS.pdf

***Розділ 4. Педагогічна спадщина Олени Пчілки
в наукових дослідженнях***

66. Дзюбишина-Мельник Н. Олена Пчілка в дискурсі дитячої субкультури [Електронний ресурс] / Н. Дзюбишина-Мельник. – Режим доступу : http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/889/1/dzyubyshyna_melnyk_olena_pchilka.pdf

67. Мірошніченко Л. Олена Пчілка про світ дитини / Л. Мірошніченко // Берегиня. – 1999. – № 3. – С. 3-8.

68. Мірошніченко Л. «Український дитячий театр» **Олени Пчілки** / Л. Мірошніченко // Київська старовина. – 1999. – № 4. – С. 114-126.

69. Новаківська Л. Материнська школа Олени Пчілки / Л. Новаківська // Початкова школа. – 1997. – № 9. – С. 47-51.

70. Новаківська Л. Олена Пчілка: частіше доторкатися до народного джерела [про О. Пчілку як педагога-просвітителя, активну пропагандистку національної ідеї, захисницю прав української мови] / Л. Новаківська // Рідна школа. – 1998. – № 4. – С. 14-16.

71. Новаківська Л. Олена Пчілка і українські діти [формування національної самосвідомості дітей] / Л. Новаківська // Рідна школа. – 1998. – № 11. – С. 8-9.

72. Новаківська Л. Просвітницька діяльність і педагогічні погляди **Олени Пчілки** [Електронний ресурс] / Л. Новаківська. – Режим доступу : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/Nowakowski.pdf>

73. Новаківська Л. Подвижницька діяльність **Олени Пчілки** / Л. Новаківська // Пам'ять століть. – 1998. – № 3. – С. 35-40.

74. 821.161.2.09

О-40 Одарченко П. Олена Пчілка і молодь [діяльність в царині національного виховання молоді] / П. Одарченко // Українська література : збірник вибраних статей / П. Одарченко. – К., 1995. – С. 46-66.

75. Памірська Л. Леся Українка і традиції педагогічної школи **Олени Пчілки** / Л. Памірська // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2007.– № 4.– С. 135 – 138.

76. 821.161.2.09(059)

Р 49 Семенко С. Проблема національного виховання української молоді в публіцистиці **Олени Пчілки** / С. Семенко // Рідний край : науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. – Полтава, 2003. – № 2(9). – С. 80-84.

77. Струганець Л. **Олена Пчілка** як мовна особистість [захисниця української літературної мови, поборниця національної освіти] / Л. Струганець // Дивослово. – 1995. – № 2. – С. 33-42.